TREMTINYS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d. **1998m. sausio 30 d.** **Nr. 4 (290)**

Patvirtinti trijų partizanų laipsniai

Patvirtinti kariniai laipsniai trims ginkluotojo pasipriešinimo dalyviams. Tai pirmieji rezistentai, kuriems pokario partizanų vadovybės suteiktus laipsnius patvirtino šalies vadovas.

Vakar pasirašytame dekrete skelbiama, kad brigados generolo laipsnis po mirties patvirtintas Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos Prezidiumo pirmininkui Jonui Žemaičiui- Vytautui ir šio sąjūdžio Ginkluotųjų pajėgų vadui Adolfui Ramanauskui- Vanagui.

Dar vienam rezistencijos judėjime dalyvavusiam kariui savanoriui - Pietų Lietuvos srities ir Dainavos apygardos vadui Juozui Vitkui- Kazimieraičiui - po mirties patvirtintas pulkininko laipsnis.

Krašto apsaugos viceministras Edmundas Simanaitis sakė, kad rezistentų statusas, kariniai laipsniai ir apdovanojimai Lietuvoje pripažinti anksčiau priimtais įstatymais bei kitais teisės aktais. Tačiau tik pagal nustatytą tvarką išnagrinėjus kiekvieną atvejį, atskiros kandidatūros turi būti pateikiamos Prezidentui, ir jis konkrečių asmenų karinius laipsnius tvirtina savo dekretu.

Patvirtinus pirmųjų trijų rezistentų - J.Žemaičio, A.Ramanausko ir J.Vitkaus - karinius laipsnius, šalies vadovui bus pateiktos kitų partizanų kandidatūros.

Generolas Adolfas Ramanauskas- Vanagas.

Generolas Jonas Žemaitis- Vytautas

Pulkininkas Juozas Vitkus- Kazimieraitis

Partnerystės chartija

1998m. sausio 16d. Vašingtone, Baltuosiuose rūmuose, iškilmingoje aplinkoje buvo pasirašyta Jungtinių Amerikos Valstijų ir Lietuvos, Latvijos, Estijos Respublikų Partnerystės chartija.

Prieš tai Lietuva su JAV pasirašė ekonomiškai svarbius Investicijų skatinimo ir Dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartis. Pastarosios sutarties pasirašymą dėl nežinomų priežasčių JAV ilgai vilkino.

Pati Chartija vertintina nevienareikšmiai. Viena vertus, tai daug žadantis ir ateities vilčių teikiantis dokumentas. Antra vertus, tai nekonkretus, juridiškai neįpareigojantis deklaracijų rinkinys, arba principų, kuriais susitariančios šalys ateityje turėtų vadovautis, sąvadas. Galbūt dėl to dokumentas pavadintas ne sutartimi, o chartija (deklaracija). Konkretūs rezultatai priklausys nuo to, kaip susitarusios šalys, pirmiausia JAV, vykdys ar praktinėje veikloje vadovausis Chartijoje įrašytais principais.

Mums yra politiškai racionalu Chartiją vertinti teigiamai. Lietuvos politikai privalo aktyviai dirbti, kad abstraktūs Chartijos principai virstų realybe. Chartija Baltijos šalims neduoda visko, ko jos norėjo. Pirmiausia - saugumo garantijų. Bet vis dėlto yra signalas Maskvai, kad jos nepriklauso Rusijos įtakos sferai, o yra nepriklausomos ir suverenios valstybės, turinčios teisę pačios rinktis savo saugumo užtikrinimo būdus ir integravimąsi į norimas Europos ir transatlantines politines, gynybos ar ekonomines sistemas.

Prie teigiamų Chartijos ypatybių reikėtų priskirti tai, kad JAV ir Baltijos šalys laikomos bendradarbiavimo partnerėmis. JAV pirmą kartą viešai patvirtina savo paramą ir pritarimą

(keliama į 2 psl.)

Kas kaltas?

Per visus okupacijos metus lietuvių tauta gynė savo teisę būti laisvai. Sunki buvo ta kova. Ji pareikalavo daug kančių, kraujo, gausių aukų. Badas, Sibiro speigas, mirties kameros nepalaužė tikėjimo pergale. Pasiaukojimas, drąsa ir tėvų įdiegta Tėvynės meilė neleido iš pasaulio valstybių sąrašo ištrinti Lietuvos vardo. Tai pasiekta brangia kaina. Šimtai tūkstančių mokytojų, gydytojų, karių, jaunuolių - gražiausias Lietuvos žiedas - išžudyti, išblaškyti po pasaulį. Jų auka nenuėjo veltui. Lietuva kėlėsi.

Mačiau, kaip KGB ir bolševikiniai parsidavėliai pro namų langus ir bokštų angas filmavo susirinkusius prie A.Mickevičiaus paminklo paminėti gėdingos Molotovo- Ribentropo sutarties metinių. Mačiau šalia stovinčią N.Sadūnaitę, jaunuolį R.Grigą, žvelgiantį į Šv.Onos bažnyčios bokštus, besižegnojantį ir prašantį Dangaus palaimos mūsų Tėvynei ir jos žmonėms. Nutilusioje minioje skamba jo žodžiai: "Prasideda šv.Mišios, eikime į Šv.Onos šventovę pasisemti stiprybės. Mes nugalėsime. Okupantų tarnai ir KGB traukiasi, bet dar daug ištvermės reikės. Jei Dievas su mumis, tai kas mus įveiks?"

Po šv.Mišių prie paminklo atsirado žurnalistas V.Kvietkauskas, kuris klausinėjo, ko čia susirinkome - kad vėliau šmeižtų ir drabstytų purvais.

Šiandien per Baltijos televiziją vėl matome tą patį žurnalistą Kvietkauską, diskutuojantį su V.Andriukaičiu, socialdemokratu, norėjusiu tapti mūsų prezidentu. Vėl ieško purvo, kad galėtų drabstyti Lietuvos patriotus. Ir randa! Kaip kitaip vertinsi V.Andriukaičio priekaištus, kad kun. R.Grigo kalba Seime, minint Sausio 13-osios tragiškus įvykius,- tai inkvizicija. Kitokio televizijos vertinimo susilaukia

(keliama į 2 psl.)

Įamžinkime

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinė direktorė D.Kuodytė kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimo Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijos nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisiją, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio prezidiumą, Politinių kalinių sąjungos Vilniaus skyrių prašydama pagalbos, įamžinant žuvusių ir nužudytų Lietuvos partizanų atminimą. LGGRT centras yra paruošęs unifikuotą (tipinį) atminimo ženklą Lietuvos gyventojų genocido aukoms ir rezistencijos dalyviams atminti, kuris 1997m. gruodžio 18d. buvo patvirtintas LGGRT centro Laisvės kovų įamžinimo meno taryboje. Norint įamžinti visas partizanų žuvimo, kovų, išniekinimo bei palaidojimo (užkasimo) vietas, būtina turėti kuo tikslesnę ir smulkesnę informaciją apie išvardytas vietas. "Todėl labai prašome per Jūsų atstovus miestuose ir rajonuose pateikti Centrui visą žinomą mus ir Jus dominančią medžiagą, kuri labai padėtų, įamžinant visas mūsų išvardytas su rezistencijos judėjimu susijusias vietas ",- rašoma kreipimesi.

Partnerystės chartija

(atkelta iš 1 psl.)

Baltijos šalių stojimui į NATO. Skelbia, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių nepriklausomybė, suverenumas ir teritorinis vientisumas yra tikras, didelis ir nuolatinis JAV interesas. Baltijos valstybės yra pripažįstamos NATO narystės siekiančiomis šalimis, ir nė viena šalis ne NATO narė neturi dėl to veto teisės.

Ypač svarbu, kad pripažįstama (pagaliau), kad be Baltijos šalių saugumo nebus visai saugios kitos Europos šalys ir pati JAV. Šį teiginį galima suprasti kaip garantiją, kad niekada daugiau nebus Jaltų ir Potsdamų, kad nebūsime "paaukoti" dėl tariamai svarbesnių tarptautinių interesų.

Optimistiškai žvelgiant Chartiją reikėtų laikyti nauju žingsniu į saugią nepriklausomos Lietuvos ateitį, priartinančią prie NATO po reikšmingų Madrido nutarimų. Chartija naudinga ekonominiu požiūriu. Ji sutvirtina galimybes greičiau įstoti į Pasaulinę prekybos organizaciją (PPO) ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizaciją (EBPO).

Chartija skatina Baltijos valstybes stipriau bendradarbiauti tarpusavyje ir su artimiausiais kaimynais. Steigiama speciali Partnerystės komisija, kuriai vadovaus JAV valstybės sekretorės pavaduotojas Stroubas Talbotas. Chartiją pasirašė JAV prezidentas. Tai moraliai įpareigoja ir būsimuosius JAV prezidentus ateityje laikytis Chartijos principų.

Skeptiškai Chartiją galima vertinti dėl to, kad tam tikromis sąlygomis ji gali bent laikinai tapti NATO pakaitalu. Antroji priėmimo į NATO banga bus paskelbta 1999m. Be Baltijos šalių, jos laukia Slovėnija, Rumunija ir Bulgarija. Tai strategiškai svarbios šalys. Rusija dėl jų neprieštaraus. O Baltijos šalys, dėl kurių yra daug problemų su Rusija, jau turi Chartiją - popierinį skydą... Išeitų, kad raktas nuo NATO, nors ir neformaliai, vis dar lieka užkastas Kremliuje...

Chartija faktiškai yra politinis kompromisas. Joje daug kartų minimas Rusijos mylimos ESBO vardas. Vakarai nenori erzinti Rusijos sparčiu Baltijos Valstybių priėmimu į savo struktūras, tačiau aiškiai pasako, kad durys į ten yra atviros. Tai vėl kompromisas...

Rusija savotiškai reagavo į Chartiją. Ji pajuto pavojų savo "interesams" prie Baltijos krantų ir dar kartą pakartojo, kad jei Baltijos šalys bus priimtos į NATO, tai Rusija peržiūrės savo santykius su šia organizacija. S.Baburinas, Dūmos "AntiNATO" komisijos pirmininkas, pareiškė susirūpinimą, kad "NATO artėja". Rusijos URM ministro pavaduotojas Avdiejevas ta proga pasakė, kad Baltijos šalys nebuvo SSRS okupuotos. Rusija įsižeidusi, kad Chartijoje neminimi jos pasiūlymai dėl saugumo garantijų, norėtų grįžti prie geros kaimynystės sutarties. Tuo Rusija stengiasi užtušuoti savo praeities agresyvią politiką. Kokia bus jos politika ateityje?..

Išvada? Reikia tikėtis gero, bet ruoštis pasitikti blogus įvykius. Niekas mūsų neapsaugos, jei nesisaugosime patys. Priemonių daug, jos žinomos.

Povilas JAKUČIONIS

Artėja Vasario 16-oji

Sausio 26d. Lietuvos Seimo konferencijų salėje vykusioje konferencijoje Seimo pirmininko pavaduotojas Arvydas Vidžiūnas pasakojo apie artėjančius Vasario 16-osios renginius.

Šiemet sukanka 80 metų nuo Nepriklausomybės paskelbimo. Šiai neeilinei datai paminėti valstybė skyrė 2 mln. 600 tūkst. Lt, nors buvo prašoma bene tris kartus daugiau.

Pirmiausia didelis dėmesys skirtas Signatarų namų atstatymui. Per vienerius paskutiniuosius metus padaryta daugiau negu per praėjusius šešerius. Kambarys, kuriame buvo pasirašytas istorinis aktas, jau visiškai atstatytas. Stengtasi išlaikyti ano meto autentiškas detales: koklius, parketą ir kt.

Rūpinamasi Nepriklausomybės akto signatarų kapaviečių ir jų gimtinių sutvarkymu. Kapus turi ženklinti unifikuotas signataro ženklas.

Leidybai taip pat skiriama daug lėšų. Leidžiamos Lietuvą reprezentuojančios, gausiai iliustruotos knygos. Tai "Lietuva", "Lietuvos ginklai", "Lietuvos istorija", "Vaižganto laiškai Klimams" ir kt.

Numatyta užsienyje veikiančiose Lietuvos Respublikos ambasadose atidaryti Lietuvą reprezentuojančias parodas. Tačiau tai stringa dėl lėšų stokos.

Vasario 16-osios renginiai dar tebetikslinami. Tačiau jau tikrai žinoma, jog tą dieną bus padėtos gėlės ant Jono Basanavičiaus kapo, jog 10 val. vyks Seimo posėdis, taip pat - iškilmingas minėjimas Operos ir baleto teatre. Vasario 14d. Vilniaus savivaldybėje vyks iškilmingas posėdis. Rotušėje bus įteiktos nacionalinės premijos. Vasario 11-12d. vyks mokslinės konferencijos. M.Mažvydo bibliotekoje bus atidaryta paroda. Jaunimo teatras rengia spektaklį "Signatarai".

Aldona KAČERAUSKIENĖ

Ričardas ŠALČIUS

Liberališkas pokeris

Bene įdomiausias besibaigiančio sausio įvykis buvo Liberalų sąjungos kongresas. Liberalais besivadinantys ir šį kartą labai sureikšmino save, pavadinę savo grupuotės susibėgimą "kongresu". Ką gi - jų valia. Ataskaitiniame pranešime sąjungos vadas, Klaipėdos meras Eugenijus Gentvilas pažėrė krūvą skaičių apie partijos narių gausėjimą, nepaprastą jos įtakos didėjimą visuomenėje. Partija esą dabar tapo trečia Lietuvoje "pagal šuolio mastą" ir daug lemia formuojant Lietuvos politiką. Kas tas "šuolio mastas" ir ką Lietuvos politikoje lėmė liberalai, supranta nebent partijos vadai Gentvilas su Medalinsku ar kaunietis Rimšelis. Beje, švaistymasis skaičiais ir nebūtais nuopelnais - jokia naujiena. Prisiminkime Maskvos ir Lietuvos partinių sekretorių ir jų klapčiukų šnekas panašiuose susibėgimuose. Ten irgi buvo nuolat lyginama. Tai su 1913, tai su 1940 metais. Tačiau ne tai svarbu. Svarbiausia kongrese buvo įdiegti visuomenei, kad "vienintelė dešinioji" Lietuvos partija nesivelka Juršėno partijos uodegoje. Žengusi koja kojon su LDDP, jedinstveninkais ir kita komunistine smulkme, rėmė A.Paulauską ne todėl, kad tai įsakė Juršėno - Gylio politbiuras, o todėl, kad eksprokuroras turėjęs būti santarvės garantu... Užtat liberalų kongresą taip entuziastingai sveikino pirmiausia LDDP, socialdemokratų, Lietuvos piliečių aljanso ir net nusprendusių apsiplunksnuoti "jaunųjų krikščionių demokratų" atstovai. Gentvilo - Medalinsko partijos nesveikino Tėvynės sąjunga ir, kas keisčiausia - Centro sąjunga. Tai jau buvo panašu į spjūvį į veidą. Juk dar visai neseniai liberalų vadai gyrėsi glaudžiai bendradarbiaują su centristais ir netgi ketino jungtis į vieną partiją. Liberalų ciceronui ir žymiausiu politologu save vadinančiam A.Medalinskui neliko nieko kito, kaip pareikšti, jog dabar jau sunku tikėtis glaudesnių ryšių... Nors centristams dėl to tikriausiai nebus nei šilta, nei šalta. Jie vis dar apsvaigę nuo V.Adamkaus pergalės ir trimituoja, kad be jų išmintingos strategijos ir taktikos turėtume LDDP dovanėlę A.Paulauską.

Kalbant apie "vienintelę dešiniąją" partiją, A.Medalinskui vertėtų neprarasti bent jau paskutinės savigarbos. Juk net Medalinsko kolega Seime K.Trapikas viešai pareiškė, kad liberalų vadai, susidėję su LDDP prezidento rinkimuose, sparčiai kairėja. Tą patį ne kartą sakė ir kitas Liberalų reformų frakcijos narys V.Martišauskas.

Stebint liberalų politinį pokerį, akivaizdžiai matyti jų lošimo primityvizmas ir blefavimas. Dabar jie iškilmingai pranešė tautai neberemsią A.Paulausko, nutarusio tapti Seimo nariu Naujosios Vilnios apygardoje, o iškėlė savo kandidatę, buvusią Palausko rinkimų štabo narę L.Juozaitienę Vilniaus-Trakų apygardoje. Beje, L.Juozaitienė į Medalinsko partiją įstojo vos prieš mėnesį. Taigi Juozaičių klanas irgi nusprendė pasimėgauti valdžios pyrago saldybe.

Lošimo primityvumas čia toks, kad liberalai puikiai žino, jog Naujojoje Vilnioje Paulauskui nereikalinga jokia pagalba. Už jį čia vėl kaip mūras stos vietiniai jedinstveninkai ir liumpenai. Nebent "darbininkų ir valstiečių fronto" fiureris J.Subotinas koją pakištų.

Kas kaltas?

(atkelta iš 1 psl.)

"kovotojai už Lietuvą" Burokevičius su Jarmalavičiumi, ruošęsi kartu su Brazausku "gelbėti" Lietuvą nuo Sąjūdžio. Nepavyko, tai dabar vėl tikisi garbę praradusių paramos.

Norėtųsi paklausti Bičkausko, kuris taip pat pasipiktinęs kalbomis apie Tėvynės meilę Seime: kur jūs buvote ir ką veikėte, kada žmonės prie A.Mickevičiaus paminklo reikalavo laisvės Lietuvai? Kur jūs ir į jus panašūs buvote, kai kun.R.Grigą, N.Sadūnaitę ir kitus KGB vežiojo po miškus, liepdami išsikasti duobę? Norėtųsi paklausti ir A.Juozaitį, ar lengva prisitaikyti prie KGB statytinio, eksprokuroro Paulausko, ar lengva išversti kailį? Per Ateitininkų suvažiavimą ir Sąjūdžio veikloje daugelis juo tikėjo, bet dabar jis tapo "istorine klaida"...

Kada minios Sausio 13-ąją gynė parlamentą, aikštėje aidėjo K.Antanavičiaus kaltinimai V.Landsbergiui, kam sušaukė žmones ginti savo laisvės, nes tai betikslis kraujo praliejimas. Į raginimą išsiskirstyti žmonės šaukė: "Nesitrauksim!" Išgirdome ir kun. R.Grigą, kuris "Tėve mūsų" malda stiprino mūsų dvasią.

Mažai gerbiami andriukaičiai, bičkauskai, paulauskai, juozaičiai, brazauskai ir panašūs, neskaitant jau Juršėno ir jo draugų, atsakykit: ar tai inkvizicija, kai kalbama apie teisingumą, apie budelius ir ant Laisvės aukuro sudėtas aukas? Ar teisinga, kai budelis kaltina auką, kai į Tautos laisvę kėsinamasi šmeižtais, pasitelkiamas radijas ir televizija? Lietuva jau pabudo, ji turi daug sūnų ir dukterų, pasiryžusių eiti partizanų pramintais takais. Nepamirškime, kad išdavikų laukia Judo likimas.

Mes ne vieni. Europos tautos dar suruoš Niurnbergo procesą komunizmui.

Jonas ČEPONIS
Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio pirmininkas

Tiriama atnaujinta genocido byla

Generalinė prokuratūra atnaujino tardymą baudžiamojoje byloje dėl Pravieniškių pataisos darbų stovyklos kalinių ir įstaigos darbuotojų bei jų šeimos narių sušaudymo 1941m. birželio 26d. Šiam nusikaltimui tirti yra sudaryta tardymo grupė iš Kauno miesto, Kauno ir Kaišiadorių rajonų apylinkių prokuratūrų pareigūnų.

1941m. birželio 26d. sovietų armijos karininkai ir kareiviai Pravieniškių pataisos darbų stovyklos teritorijoje sušaudė apie 400 ten kalėjusių nuteistų už nesunkius nusikaltimus kalinių, jų prižiūrėtojus, pastarųjų šeimos narius.

Byloje jau surinkta daug įrodymų apie šį nusikaltimą, tačiau papildomo tyrimo metu reikia nustatyti žuvusiųjų ir išsigelbėjusiųjų kalinių, įstaigos darbuotojų skaičių, jų asmenybes, išaiškinti genocido vykdytojus.

Tiriami ir to paties meto kraupių žudynių įvykiai Pažaislio miške (dabartinių Petrašiūnų kapinių teritorijoje).

Mačiusius, žinančius ar ką nors girdėjusius apie šiuos faktus prašome atvykti į anksčiau paminėtas prokuratūras. Jeigu liudytojai dėl senyvo amžiaus, negalios, ligos nepajėgtų atvykti į prokuratūrą, prašome mus informuoti šiais telefonais: (8-27) 201056 (Kauno miesto apylinkės prokuratūra), (8-27) 220222 (Kauno rajono apylinkės prokuratūra), (8-256) 52948 (Kaišiadorių rajono apylinkės prokuratūra).

Kauno apygardos prokuratūra

A.Paulauskas tebetaiso Konstituciją

Buvęs kandidatas į prezidentus, visada pabrėžiąs esąs teisininkas, kaip ir centristas R.Ozolas, irgi suabejojo Konstitucinio Teismo sprendimu. Anot A.Paulausko, iš visų galimų šis sprendimas - pats blogiausias variantas. A.Paulausko išmanymu, tokiu būdu Prezidentas realiai nušalinamas nuo valstybės reikalų. Todėl, kaip teigė A.Paulauskas, Konstitucinio Teismo sprendimas dar kartą kelia mintį, kad reikia taisyti Lietuvos Konstituciją. Jis taip pat sakė, jog laimėjimo atveju jis greičiausiai būtų "sugalvojęs" rengti referendumą prezidento galioms sustiprinti. A.Paulauskas nutarė nelaukti kitų Prezidento rinkimų ir šį pavasarį kandidatuoti į laisvą Seimo nario vietą Naujosios Vilnios apygardoje. Dar daugiau, per tris mėnesius eksprokuroras ketina suburti naują politinį ar visuomeninį judėjimą. Galima neabejoti, kad norinčių būti Paulausko partijos nariais atsiras per akis. LDDP vadui Juršėnui vertėtų jau dabar rimtai susirūpinti, nes aršiausi bolševikai tikriausiai prisiglaus po Paulausko sparnu. Tai jau matėme rinkimų kampanijos metu ir po jos.

Įvykiai, komentarai

Nei dega, nei skęsta

LDDP karaliavimo laikų Seime kancleris, o dabar Prezidento A.Brazausko patarėjas užsienio politikos klausimais N.Germanas paskirtas Lietuvos ambasadoriumi Suomijoje. Pritarė ir užsienio reikalų ministras A.Saudargas, nusprendęs "nemegzti naujų voratinklių". Mat Seimo Nacionalinio saugumo komiteto kai kuriems nariams buvo iškilę rimtų abejonių, ar buvęs LKP CK instruktorius N.Germanas nėra tas pats KGB agentas "Petrauskas". Susidaro įspūdis, kad netrukus visas Lietuvos diplomatinis korpusas taps buvusios raudonosios nomenklatūros šilta prieglauda. Tiesa, retsykiais pasiseka įsiterpti ir kitiems. Pavyzdžiui, tautos pažangiečiams ir net save vadinantiems krikščionims demokratams. Prie pastarųjų save priskiria ir buvęs Kauno miesto tarybos pirmininkas Vygintas Grinis, paskirtas ambasadoriumi Čekijoje. Įdomiausia šiuo paskyrimu ministro A.Saudargo motyvacija: V.Grinio kandidatūra pasirinkta todėl, "kad jis šiek tiek pažįsta Čekiją, yra ten buvęs".

Įdomu, ką darys naujasis prezidentas V.Adamkus, po iškilmingos inauguracijos pamatęs, su kokiais diplomatijos galiūnais jam teks vairuoti Lietuvos užsienio politiką.

Politikai ir meilė

Neperseniausiai Seimo narys K.Glaveckas spaudoje gyrėsi, kad jam atgauti gerą fizinę formą padėjo jo naujoji draugužė, irgi Seimo narė R.Rutkelytė. Žodžiu, kaip rašė vienas laikraštis, "įsižiebė partinė meilė". Mat abu priklauso centristų frakcijai. Net ir "didysis stabilizatorius" A.Šleževičius paliko savo žmoną Nijolę, susirado jaunesnę. Dabar, atrodo, ir išeinantis prezidentas, kaip jis pats sakė, numato susitvarkyti savo asmeninį gyvenimą. Apie tai rašė ne mūsų didieji dienraščiai, sugebantys atkapstyti, ką valgė ir ką gėrė V.Landsbergis, o solidus Lenkijos laikraštis "Rzeczpospolita". Lenkų laikraštis paminėjo ir A.Brazausko artimą draugę Kristiną Butrimienę, "Draugystės" viešbučio direktorę. Taigi, kaip matome, meilės reikalai nesvetimi ir mūsų politikams, o ne tik JAV prezidentui. Tiesa, šis savo ištikimosios Hilari nemeta ir nelaiko uždaręs sodo namelyje.

Saugumo šefas - optimistas

Seimo Nacionalinio saugumo komitetui metinę veiklos ataskaitą pateikė Valstybės saugumo departamento vadovas generolas Jurgis Jurgelis. Kaip žinoma, J.Jurgelį prieš penkerius metus paskyrė prezidentas A.Brazauskas. Dabar pasigirdo kalbos, kad naujasis prezidentas gali ir pakeisti VSD vadovą. Paklaustas, kaip reaguotų, jeigu būtų atleistas, Jurgelis išdėstė visą teoriją. Pasak jo, būtų blogai valstybei. Esą saugumo šefą reikia keisti labai atsargiai, nes informacijos šaltiniai neperduodami, o išeina kartu su žmogumi... Nežinia, kokiais šaltiniais remiasi Jurgelis ir jo tarnyba, gaudydama spirito kontrabandininkus Lietuvos pasienyje, bet akivaizdu, jog tai ne VSD darbas. Gal geriau gaudytų tuos policininkus ar muitininkus, kurie tą spiritą praleidžia. Beje, tą konfiskuotą spiritą iš policijos saugomų sandėlių vis tiek pavagia. Todėl daugeliui ir susidaro įspūdis, kad pagrindinis J.Jurgelio departamento darbas buvo archeologinis - kasinėti bolševikų įvykdytą žudynių vietą Tuskulėnuose.

Švaistė, kur tik pripuolė

Valstybės kontrolė, patikrinusi valstybės biudžeto lėšų, skirtų žemės ūkiui, panaudojimą 1995-1996m., nustatė, kad buvusios LDDP laikų žemės ūkio ministerijos vadovai viršijo savo įgaliojimus, teikdami lengvatinius kreditus iš Paramos žemės ūkiui fondo. Dėl tų piktnaudžiavimų žemdirbiai negavo daugiau kaip 85 milijonų litų.

Nustatyta, kad garantinius raštus dėl lengvatinių kreditų ir paskolų grąžinimo neteisėtai pasirašė kolchozinės baudžiavos garbintojas, tuometinis žemės ūkio ministras V.Einoris ir ministerijos sekretoriai V.Kamblevičius bei V.Poliūnas.

Ministras pirmininkas G.Vagnorius paprašė Valstybės kontrolę perduoti surinktą medžiagą apie neteisėtus kreditus ar jų garantijas Generalinei prokuratūrai. Taigi gali atsitikti ir toks stebuklas, jog į Lukiškes gali pakliūti ir vienas iškiliausių LDDP bičiulių, Seimo narys eksministras Vytautas Einoris. Būtų maloni kompanija ten jau sėdinčiam kitam eksministrui Audriui Butkevičiui.

Ne į kalėjimą, o į vadus

Viso pasaulio informacijos agentūros ir spauda buvo tiesiog priblokštos, Rusijos televizijai NTV parodžius interviu su nauju Rusijos karinių oro pajėgų vadu generolu Anatolijumi Kornukovu. Beje, televizijos laida vadinosi "Dienos didvyris". Šis "didvyris", 55 metų generolas, pareiškė, kad jo įsakymu 1983 metais Tolimuosiuose Rytuose virš Sachalino salos buvo numuštas nukrypęs nuo kurso Pietų Korėjos keleivinis lėktuvas "Boeing 747". Tuomet A.Kornukovas vadovavo sovietų naikintuvų divizijai Tolimuosiuose Rytuose. Dabar generolas sakė esąs visiškai tikras, kad Pietų Korėjos lėktuvas vykdė žvalgybinę misiją, ir todėl sąmoningai nukrypęs nuo kurso. Laidos vedančiojo paklaustas, ką jis jaučiąs žuvusioms aukoms, generolas Kornukovas atsakė, jog per karo veiksmus fronte, norint pasiekti kurį nors strateginį tikslą, aukojami ištisi batalionai, kad būtų išgelbėta armija.

Po šio vandališko akto tuometinis JAV prezidentas R.Reiganas pirmą kartą pavadino Sovietų sąjungą blogio imperija, o keleivinio lėktuvo sunaikinimą įvertino kaip neregėto žiaurumo pavyzdį.

Reikalas rimtas...

JAV prezidentui B.Klintonui iškilo rimtas atsistatydinimo ar atstatydinimo pavojus. Tai reikštų ne tik jo asmeninę, bet ir Demokratų partijos krizę. Respublikonų kongresmenas H.Heidas, dirbantis Atstovų rūmų teisėtvarkos komitete, teigė, jog teismui pripažinus, kad B.Klintonas tikrai darė spaudimą liudytojams dėl parodymų seksualinio persekiojimo byloje, Kongresas gali pradėti apkaltos procedūrą. Triukšmas kilo po to, kai paaiškėjo prezidento ir buvusios Baltųjų rūmų tarnautojos M.Levinski meilės ryšiai. Žinomas JAV žurnalas "Newsweek" paskelbė vaizdajuostės ištraukas, kurios rodo, kad Klintono ir Levinski pasimatymai vykdavo šalia garsiojo Ovalinio kabineto. B.Klintonas ir jo žmona Hilari neigia buvus meilės ryšius tarp prezidento ir jo buvusios 24 metų pavaldinės, tačiau pastarosios advokatai tvirtina laimėsią bylą, nes esą nepaneigiamų įrodymų.

Anot jau minėto žurnalo "Newsweek" parengtos apklausos, 49 proc. gyventojų pritartų apkaltos procesui prezidentui. Daugiau kaip 57 proc. apklaustųjų mano, kad meluoti apie lytinius santykius yra toks pats nusikaltimas, kaip ir tie (dėl telefoninių pokalbių pasiklausymo), dėl kurių 1974 metais buvo priverstas atsistatydinti prezidentas R.Niksonas. Pats B.Klintonas į jau antrą seksualinį skandalą paragino vyriausybės narius reaguoti ramiai ir "dirbti kaip įprastai".

Vašingtonas - Bagdadas: įtampa auga

Irako diktatorius S.Huseinas nutarė nebeteikti Jungtinių Tautų specialiajai komisijai, tiriančiai slaptus Irako ginkluotės arsenalus, jokios informacijos. Apie tai pranešė šios komisijos pirmininkas R.Batleris. Huseinas taip pat patvirtino vadinamųjų savanorių galimam Amerikos užpuolimui atremti skubaus rengimo programą. Anot Irako diktatoriaus, JAV prezidentas B.Klintonas, norėdamas atitraukti visuomenės dėmesį nuo "seksualinių skandalų", pasinaudos proga ir ryšis smogti Irakui. Kaip pranešė "Amerikos balsas", iš tikrųjų prezidentas B.Klintonas tariasi su savo artimiausiais patarėjais, kokių priemonių dar galima būtų imtis prieš nesukalbamą Iraką. Vis aktyviau svarstoma karinio smūgio galimybė.

Įtakingas JAV laikraštis "Wachington Post" rašo, jog prezidentas su patarėjais vis labiau linksta prie sprendimo, kad karinis smūgis Irakui darosi neišvengiamas. JAV galimybę smogti Irakui palaiko Anglija, tačiau tam labai prieštarauja Rusija, Kinija ir Prancūzija.

Kagiebistams prispaudė uodegą

Estijos saugumo policija perdavė valstybės žinių redakcijai jau kelintą buvusių Estijos KGB bendradarbių sąrašą. Skirtingai negu anksčiau pateiktieji, šis sąrašas ganėtinai ilgas. Pagal Estijos įstatymus, saugumo policija turi paskelbti visus žinomus KGB darbuotojus, kurie savanoriškai nepranešė apie savo praeitį iki 1996m. balandžio 1 dienos. Iki to laiko Estijos saugumo policija buvo gavusi 1153 Estijos gyventojų pranešimus apie savo bendradarbiavimą su KGB. Žmonių, kurie savo noru prisipažino bendradarbiavus su KGB, pavardės nebus skelbiamos.

Prancūzijos socialistų bėdos

Prancūzijos kairiųjų vyriausybės vadovas socialistas Lionelis Žospenas, prieš septynis mėnesius žadėjęs smarkiai sumažinti nedarbą, dabar siekiantį beveik 13 proc., atsidūrė gana keblioje padėtyje. Pasak Paryžiaus radijo, jau daugiau kaip šešios savaitės besitęsiančios bedarbių protestų akcijos yra labai rimtas išbandymas premjerui L.Žospenui ir valdančiajai socialistų, komunistų bei žaliųjų koalicijai. Demonstrantų šūkiai "Šalin Socialistų partiją!" tapo patys populiariausi. Grupė demonstrantų buvo užėmusi Socialistų partijos būstinę Paryžiuje ir pabrėžė, jog būstinė užėmimas buvo tik simboliškas aktas, o ateityje bus imtasi griežtesnių veiksmų, jeigu vyriausybė neįvykdys bedarbių reikalavimų. Pagrindinis jų - nedelsiant paskirti bedarbiams minimalią 1500 frankų (250 JAV dolerių) mėnesinę pašalpą.

Įvykiai, komentarai

Kiekvienam pagal nuopelnus

Ponas A.Brazauskas, baigdamas savo kaip Prezidento karjerą, liko ištikimas senajai komunistinei nomenklatūrai, jos interesų neišdavė. Pasitraukdamas iš Prezidento pareigų, žūtbūt norėjo tautai įpiršti savo įpėdinį. Juo pasirinko buvusį generalinio prokuroro pavaduotoją A.Paulauską dėl šių priežasčių: A.Paulauskas nebuvo bent kiek žymesnis politikas, tad nesunku jį pristatyti kaip naujos kartos atstovą, nesusijusį su senąja komunistine nomenklatūra; jis kilęs ir užaugęs tokioje aplinkoje, kuri sovietmečiu vaidino svarbų vaidmenį, tad juo esą galima pasitikėti.

A.Paulauskas prezidento pareigoms buvo rengiamas nuo 1997m. pavasario, susitarus A.Brazauskui, LDDP ir kitoms kairiosioms, kriminalinėms, antivalstybiškai nusiteikusioms jėgoms. Tai, kad A.Brazauskas savo kalboje minėjo K.Bobelio, V.Andriukaičio, kaip galimų kandidatų, pavardes, buvo tik taktinis žingsnis išankstiniam apsisprendimui užmaskuoti. A.Brazauskas neįsivaizduoja nepriklausomos Lietuvos, valdomos ne buvusių komunistų ir jų pakeleivių. Laimei, Lietuva nepanoro aklai paklusti, nors sudrumsti žmonių protus bent iš dalies A.Brazauskui pavyko. Lietuvoje žlugo tik komunizmas, bet ne komunistai. Jie ir toliau skverbiasi į tautos kūną, jį graužia iš vidaus kaip termitai. 1993m. tapęs Prezidentu, A.Brazauskas išdidžiai pareiškė turįs labai gerą ir patikimą žmogų į ministro pirmininko postą. Pasirodo, tai didysis "stabilizatorius" LDDP pirmininkas A.Šleževičius. Kitas Prezidento pasirinktas "geras" žmogus - generalinis prokuroras V.Nikitinas. Apie šių dviejų A.Brazausko proteguojamųjų veiklą pakankamai sužinojome... Tačiau A.Brazauskas ir vėl mėgino įpiršti tautai katę maiše. Įdomu, kodėl 1993m. A.Paulauskas netiko būti generaliniu prokuroru, o 1997m. tas pats A.Paulauskas siūlomas į Prezidento postą?

Po 1992m. Seimo rinkimų, kai A.Brazauskas labai agitavo už save, svarbiausias argumentas buvo, kad valdžios piramidė - Seimas, Vyriausybė, prezidentūra - turi būti sudaryta "iš vienos spalvos" (tuomet raudonos), nes tai garantuoja darnų ir veiksmingą visų lygių valdžios institucijų darbą. Šiandien jis kalba priešingai...

A.Brazauskas savo politinę karjerą galėjo baigti nepralaimėjęs ir į užtarnautą poilsį išeiti pakelta galva. Deja, pats sau iškasė duobę ir gali apgailestauti dėl nevykusių savo kalbų bei veiksmų. Nepaisant didelės lenkų ir rusų paramos A.Paulauskui, sveikai galvojanti tautos dalis sugebėjo pasipriešinti "naujajam mąstymui", neleido, kad mūsų likimą lemtų tie, kurie būriavosi už A.Paulausko nugaros ir aplink jį. Geriau gyventi norime visi, tačiau ne visi to nusipelnė.

Stasys BACEVIČIUS

Ir silkės nepadėjo

Perskaitęs sausio 13d. "Valstiečių laikraštyje" Nikodemo Alfonio straipsnį: "Mes jums silkę - jūs mums balsą", labai pasipiktinau A.Paulausko ir jo klapčiukų įžūlumu. Apskritai kaip jis, KGB papulkininkio sūnus, drįso balotiruotis į Lietuvos prezidentus? Matyt, švelniai sakant, "atkaklumą" sūnus bus paveldėjęs iš tėvo, todėl vadovaujasi rusų liaudies posakiu: "Nado nachalnuju rožu imiet - viezdie projdioš" (Su įžūliu snukiu kalnus nuversi)... Aš dar pridėčiau: tokie nekreipia dėmesio į sąžinę, arba jos visiškai neturi.

Norėčiau pacituoti ištraukėlę iš N.Alfonio rašinio, kaip nėrėsi iš kailio buvusio pretendento aktyvas: "Lankydamasis Raseinių rajone, prieš rinkimus A.Paulauskas pabuvojo ir Blinstrubiškių aklųjų pensione. Greitai po jo gražbylingų pažadų į senelių namus atvyko pora vyrų, kurie, prisistatę esą jaunųjų pramonininkų atstovai, pradėjo agituoti invalidus balsuoti už A.Paulauską. O kad ta agitacija būtų įtikinamesnė, kiekvienam įteikė po lankstinuką su A.Paulausko nuotrauka ir programiniais pažadais, tušinuką su pretendento vardu bei pavarde ir po mažą plastikinį indelį su... konservuota silke. Dar duonos pridėjo. Ir vis agitavo, agitavo".

Aš, būdamas Jurbarko rinkimų apylinkės Nr.29 rinkimų komisijos nariu, nešiodamas rinkėjų pažymėjimus, iš vienos damos irgi gavau tušinuką su kandidato vardu ir pavarde bei spalvotą jo nuotraukėlę. Tiesa, silkės negavau, bet ir gautąjį tušinuką, ir "gražuolio" atvaizdą, parnešęs namo, įmečiau į krosnį.

Jei būtų mano valia, leisčiau balsuoti tik rinkėjams nuo 20 metų. Specialiai esu klausinėjęs jaunuolių apie stribus, apie partizanus, trėmimus. Pasirodė, kad retas težinojo apie Lietuvos kančias.

Tad būkime dėkingi Dievui, kad jis mums padėjo, ir Kaunui - lietuviškiausiam Lietuvos miestui. Tikėkimės, kad per kitus rinkimus protingiau balsuos visa Lietuva.

Steponas ČĖSNA

Jurbarkas

Nusipelnėme gyventi geriau!

Nusipelnėme, nes neišrinkome prezidentu asmens, į kurį viltis dėjo "jedinstvų" likučiai ir kolūkių pirmininkų partijos. Rinkimų rezultatus nulėmė ne kokios nors atsitiktinės priežastys, bet dėsningai greitėjantis sovietinio įšalo garavimas iš žmonių sąmonės. Pasak JAV prezidento A.Linkolno, "negalima visų žmonių mulkinti visą laiką". Pergyvenom staigų pavasarį, bet pasirodė, kad po atšiaurios žiemos liko labai gilus įšalas. Todėl mus džiugina ne tiek kurio nors kandidato laimėjimas ar pralaimėjimas, bet lentelės, rodančios prezidento rinkimų balsavimo procentus. Balsavimo procentus atspindintis žemėlapis primena Lietuvos klimato žemėlapį. Pajūryje ir prie didžiųjų miestų šilčiau. Nemuno žemupyje ir vidupyje iki pat Alytaus išplaukė ledai. Tik Lietuvos pakraščiais dar gilokas įšalas. Tai parodo, kad tuose pakraščiuose žiniasklaidą tebekontroliuoja buvę sovietiniai propagandistai, o ir švietimo bei savivaldybių veikloje kažkas ne taip.

Pavyzdžiui, Marijampolė nebeturi laikraščio, kurį būtų galima pavadinti nepriklausomu nuo sovietinės praeities. Paskutinis toks laikraštis "Sūduva" prieš kelerius metus buvo "užsmaugtas" sutartinėmis įvairaus plauko žlugdytojų pastangomis. Šio laikraščio kai kurie darbuotojai tiek buvo "apšaudomi" "bombarduojami" iš priekio, iš užpakalio ir iš pasalų, apvaginėjami, kad visoms intrigoms ir klastoms aprašyti reikėtų didžiulių tomų. Taip buvo todėl, kad dešiniųjų partijų veikėjai Marijampolėje užsiiminėja "meškos kailio dalybomis", beveik nesirūpindami "meškų medžiokle" - apleidę kultūrinę, švietėjišką veiklą, pasinėrė į asmeninius ginčus. Veikliausi, sąžiningiausi žmonės pasitraukia nuo visuomeninės veiklos savo ir ne savo noru.

Tikriausiai marijampolietiškos "ligos" būdingos ne vienai Lietuvos vietovei, kur "įšalas" tvirčiau laikosi.

Bet įšalas netrukus ištirps visur: Nepriklausomybės metų rezultatai rodo, kad A.Paulauskas yra "paskutinis mohikanas", dar galėjęs tapti A.Brazausko tipo prezidentu. Po penkerių metų LDDP proteguojamas kandidatas nebeturės net menkiausių galimybių - nomenklatūrinis postkomunizmo "laivelis" jau pasinėrė žemiau gramzdos linijos, ir toliau jo kelias vienas trumpas - į istorijos dumblyną.

V.Adamkaus laukia nelengvi išbandymai. Sunku gintis nuo visokių nevykėlių, tuščiakalbių, apsimetėlių, kurie bandys šlietis prie V.Adamkaus aplinkos ir šitaip smukdyti jo autoritetą. Tikėkimės, kad V.Adamkaus kaip administratoriaus patirtis padės jam nuginti prisiplakėlius, atsijoti pelus nuo grūdų.

Aleksandras JAKUBONIS

Marijampolė

Nomenklatūrininkai Lietuvoje nugalėti

Vos praslinkus frontui, Lietuvoje 1945m. prasidėjo baudžiamosios operacijos - areštai, kratos, trėmimai, karių plėšikavimai, partizanų palaikų niekinimas. Aktyviosios tautos dalies organizacijų - LLA, LIK, LLG ir kt. - nariai ryžosi tam ginklu priešintis. Į partizanų būrius rinkosi kariininkai, mokytojai, studentai, moksleiviai, kaimo berneliai ir net moterys. J.Lukšos- Skirmanto nuomone, jau 1945m. Lietuvoje veikė apie 30 tūkst. partizanų. Vadais tapdavo daugiausia karinių mokslų ragavę, išsilavinę, drausmingi, pavyzdingi laisvės kovotojai.

Vienu aktyviausiu jurbarkiečių antinacinio ir antisovietinio pasipriešinimo organizatorių ir vadovų tapo Jurbarko gimnazijos mokytojas P.Paulaitis- Aidas. Iš pradžių vadovavo atskiram 60 vyrų LLG (Lietuvos laisvės gynėjų) padaliniui. Nuo 1947m. sausio mėn. šis padalinys pavadintas "Trijų lelijų" rinktine, įėjusia į Jungtinę Kęstučio apygardą. Jurbarko valsč. veikė trys partizanų būriai: Jurbarko, Skirsnemunės, Girdžių.

Mano brolis, Antanas Meškauskas - Meška, g.1926m. Jurbarkų k., Jurbarko valsč. mažažemio, daugiavaikio savanorio šeimoje, 1944 02 16d. įstojo į gen. P.Plechavičiaus vadovaujamą Vietinę rinktinę; 1945m. Jurbarko gimnazijoje įsteigė jaunimo antisovietinę organizaciją. Tų pačių metų pavasarį tapo Laisvės gynėjų Jurbarko būrio nariu, o rudenį perėjo į Skirsnemunės būrį. Neaiškiomis aplinkybėmis 1946 06 19d. Jakaičių k., Jurbarko valsč. būrys buvo išduotas, apsuptas ir sunaikintas. Naujai paskirtam būrio vadui K.Šimkui-Liudui ir Meškutei teko sugrįžti į Aido būrį. 1947m. sausio 4d. (prieš 50 metų) Lukšių k., Jurbarko valsč. pas gyventoją Žukauską buvo išduoti jų pačių būrio agento Beržo. Susidūrus su enkavedistais, P.Kasperavičius- Lušas buvo nukautas, bėgantis Meškauskas sužeistas į koją ir nusišovė. Partizanai Antanas ir Petras Rekešiai išbėgo, o Pranas ir Valius Gedaičiai, pasislėpę daržinėje, liko nepaliesti. Gyventojo sūnūs - Vincas, ėjęs sargybą, buvo suimtas, nuteistas 10m. lagerių, o Leonas bėgantis buvo mirtinai sužeistas. Šeimą 1948m. ištrėmė. P.Gedaitis po dar vienos išdavystės legalizavosi su broliu ir, pasikeitęs pavardę, tapęs Juodvalkiu, gyveno laisvėje. Laisvės gynėjų P.Kasperavičiaus ir A.Meškausko palaikai buvo išniekinti Jurbarko m. garažo teritorijoje, o po kelių dienų sumesti į apkasus prie žydkapių.

Praėjusieji prezidento rinkimai - tai pokario metų kovų tąsa už Lietuvos laisvę, tik skirtumas tas, kad ši kova - be kraujo. Tuomet lietuvių tauta skirstėsi į tris dalis. Vieni ėjo su okupantais, kolaboravo. Antri, didesnė dalis, rėmė ar dalyvavo pasipriešinimo kovoje. Treti laikėsi pasyviai ir laviravo tarp vienų ir kitų. Pastarieji mažiausiai nukentėjo. Sovietinė valdžia Lietuvoje laikėsi tik NKVD dalinių durtuvų pagalba. Per šiuos rinkimus žmonės grupavosi pagal

(nukelta į 6 psl.)

Vytautas ZABIELA

Genocidas turi daug veidų. Nepamirškime raudonojo

*Advokatas **Vytautas Zabiela** - trijų knygų "Advokatų kalbos teisme" sudarytojas ir bendraautoris, daugelio mokslinių ir publicistinių straipsnių autorius, Sąjūdžio seimo tarybos narys (1990-1991), Lietuvos teisininkų draugijos atkūrimo (1988m.) signataras ir buvęs ilgametis jos vicepirmininkas. Vienintelėje Lietuvoje iškeltoje komunistinio genocido byloje jis atstovavo nukentėjusiajai pusei.*

Penkiasdešimt metų mums buvo kalama į galvą, kad genocidas organiškai susijęs tik su fašizmu ir rasistinėmis teorijomis, propaguojančiomis rasinę ir nacionalinę neapykantą, kad tai sunkiausias imperialistų nusikaltimas. Tačiau sovietinis genocidas savo mastais ir žiaurumu toli pralenkė net rudąjį fašizmo genocidą. Jį labai skaudžiai pajuto ir Lietuva, Latvija, Estija.

Nekaltinkime nukankintųjų artimųjų, kurie mano, kad genocido vykdytojų pelnyta vieta - kartuvės. Jie iš dalies teisūs. Taip karinių nusikaltėlių ir genocido vykdytojų veiksmus įvertino Niurnbergo teismas, kurio nuosprendžiu didžiųjų nusikaltėlių gyvenimas ir baigėsi kartuvėse. Tačiau sunku suprasti, kaip komunizmo vadeivos ir jų kolaborantai, vykdę genocidą, iki šiol gali būti nenuteisti, net tinkamai neįvardyti ir nepasmerkti. Juk jie milijonus žmonių išžudė, milijonus ištrėmė į lagerius, negyvenamas vietas ir pasmerkė juos neišvengiamai mirčiai. Pagrįstai klausiame: kada prasidės bent visuomeninis komunizmo "Niurnbergo" teismas? Tai - ne šaukimas į raganų medžioklę. Tai - skausminga nukentėjusių nuo genocido ir kančiose mirusių malda, siekianti ne keršto, bet teisingumo.

Noriu priminti vienintelę Lietuvoje iškeltą raudonojo komunistinio genocido bylą.

1945m. gegužės 18d. teisiamasis K.Kurakinas su kitais bendrininkais apsupo Gaidžių sodybą Salinių kaime, Antazavės valsč. Zarasų raj., įsiveržę į trobą mušė moteris, vaikus, po to uždegė sodybą, o pro langą bandančias iššokti moteris ir vaikus nužudė. Sudegus sodybai, visus lavonus numetė į laužavietę.

Teisiamasis Kirilas Kurakinas 1949m. gegužės 18d. (praėjus ketveriems metams po Gaidžių šeimos tragedijos) Lietuvos KP(b) CK sekretoriui ciniškai rašo (kalba netaisyta): "Kada išlaisvino Lietuvos SSR, mane būrio vadas ir komisaras pasiuntė dirbti į NVD naikintojų kuopos vadu Antazavės valsčiuje, kur aš dirbau iki 1946 metų, po to kuopos perėjo į MGB. Aš šiose pareigose Antazavės valsčiaus VOMGB dirbau iki 1949m. kovo mėn. Dirbdamas šį darbą, kovodamas su banditais, buvau apdovanotas garbės raštu Nr.2129, pinigine Lietuvos MGB ministerijos dovana, nuo apskrities gavau medalį už šaunų darbą, aš asmeniškai per savo darbo laiką nužudžiau 5 banditus. 1948m. aš įstojau į KP(b) kandidatus..."

Štai kuo šis žmogus, tiesiogiai vykdęs genocidą, didžiuojasi! Keista, kad dėl nužudytų penkių partizanų iki teismo, per trejų metų tardymus, niekas net nepaklausė K.Kurakino, kada ir kokiomis aplinkybėmis jis juos nužudė. Ar žinomi tie dvidešimtmečiai jaunuoliai - Lietuvos partizanai, tikri mirtininkai? Juk jie ėjo savanoriais ginti Lietuvos laisvės žinodami, kad sugrįžti vargu ar galės. O už jų ir kitų partizanų žudymą, kaip matome iš šios bylos, tarybų valdžia budelius apdovanodavo, skirdavo pinigines premijas ir personalines pensijas.

Šios bylos duomenys teigia, kad užpultas savo namuose beginklis partizanas Leopoldas Gaidys užtroško padegto namo dūmuose. Iš degančios trobos per langą šokanti brutaliausiai buvo nužudyta devintą mėnesį nėščia Veronika Gaidienė. Kaip teigia liudytojas Linas Lašas, stribai, po egzekucijos užėję į jų sodybą, girtavo ir linksminosi. K.Kurakinas buvo ginkluotas automatu. Jis gyrėsi, kad nušovė Veroniką Gaidienę (sakydamas rusiškai): "Kas per boba, akys išvirtusios, stovi lange, aš jai šaudau į pilvą, o ji negriūva". Taip pat buvo nužudytos šešių mėnesių Albina Gaidytė ir 57 metų Karolina Gaidienė. Liudytojai matė visų jų lavonus.

Vėliau, jau slėpdami nusikaltimo pėdsakus, atgal sugrįžę stribai sumetė kūnus į gaisravietę.

Ką pasakojo žmonės, matę gaisravietę ir smilkstančius lavonus? Štai liudytojos Adelės Mazurienės žodžiai (kalba netaisyta): "Aš ir Veronika Gaidienė (šešių mėnesių nužudytos Albinos Gaidytės mama - V.Z.) nubėgome prie jų sodybos, kuri jau baigė degti, ir gaisravietėje pamatėme Karoliną Gaidienę, gulinčią aukštielninką, visa apdegusi. Nesudegę iki galo drabužiai prispausti nugara prie žemės. Toliau nuo sodybos darželyje, skirtam gėlėm, gulėjo Veronikos Gaidienės (Leopoldo Gaidžio žmonos) lavonas, neapdegęs, su mažosios Albinutės lavonu rankoje. Albinutės kojytė buvo išplėšta ir gulėjo atskirai... Pažiūrėjau į tą baisų vaizdą, grįžau į savo namus... Praėjus kuriam laikui, per langą pamačiau, kad nuo Lygialaukio kaimo ateina atgal stribų būrys, kurie pasuko į gaisravietę, ir pamačiau, kad Veronikos Gaidienės lavonas įmestas į bulvių duobę su Albinutės lavonu, kojytė, kuri buvo darželyje, jau buvo numesta į bulvių duobę, kurioje buvo žarijos". "...Ant rytojaus aš pati ir kai kurie kaimynai nuėjome į šios tragedijos vietą, ir aš pamačiau, kad Veronikos Gaidienės ir Albinutės Gaidytės lavonai apdegę. Veronika Gaidienė tuo laiku buvo nėščia ir vaikščiojo devintame mėnesyje. Gaisravietėje gulėjo jos negyvas vaikas, bet nesudegęs, nes iš gimdos užpylė vanduo".

Tą patį paliudijo atbėgusi į gaisravietę Veronika Gaidienė (nužudytosios bendrapavardė, Albinutės motina), taip pat Apolonija Vaitonienė. Ar galime suvokti skausmą, kurį pajuto tą akimirką Veronika Gaidienė, ant degėsių krūvos išvydusi nužudytą, be kojos šešių mėnesių dukrelę Albinutę? Ką pasakytų kiekviena Lietuvos motina, matydama jauną moterį, savo dukrą, ant žarijų su iškritusiu jau devynių mėnesių vaisiumi? Ką pasakytume kiekvienas iš mūsų? Jokio pasigailėjimo, jokio atleidimo budeliams! Ir jokios užmarštis! Bet kam aišku, kad šešių mėnesių mergytė ir dar negimęs kūdikis negalėjo būti pavojingas komunistų valdžiai ar SSRS valstybei. Išvada aiški: siekimas naikinti žmones, tyčinis nužudymas. O tai - genocidas!

Panašių tragedijų patyrė ne viena Lietuvos vietovė. Tai - masinės žydų žudynės, tai - Rainiai, Pirčiupiai, Klepočiai ir daugelis kitų aukomis nusėtų vietų. Lietuva dėl komunistinio genocido ir dėl nacių genocido 1940-1952 metais neteko 780900 žmonių. 1944m. vien gruodžio 17-25d. raudonųjų okupantų vidaus kariuomenė (Vetrovo divizija) sudegino 94 sodybas, ten žuvo 121 gyventojas. Kaip regime iš šiame rašinyje minimos bylos, 1945m. gegužės 17d. komunistinio genocido aukomis tapo ir keturi Gaidžių šeimos nariai. Juos nužudė okupantų valdžios atstovai - stribai K.Kurakinas, Zinkovas, Kudrešovas.

(B.d.)

Tėvynės ilgesys

Prisimenu savo tėvo pasakojimą.

1914m. carinei Rusijai pradėjus karą su Vokietija, buvo mobilizuoti tūkstančiai lietuvių, tarp jų ir mano tėvas. Po keleto mūšių didelė caro kariuomenės dalis buvo apsupta, paimta į nelaisvę ir uždaryta į pelkėse įrengtą stovyklą. Varė į darbus, maitino labai blogai. Nuo alkio, šalčio, ligų daug belaisvių mirė, ypač rūkalių, kurie dalį duonos mainė į rūkalus.

Nors caras aukso rubliais garsėjo, Rusijos kariai negaudavo nieko. Vasarą belaisvius išskirstė pas ūkininkus. Ten maitino negausiai, bet gerai, penkis kartus per dieną. Po kiek laiko mano tėvą perkėlė į kitą ūkį pajūryje. Ten buvo dar geriau, bet tėvynės ilgesys vis didėjo, nes karas lyg baigėsi, o namo neleido. Nakčiai belaisvius surinkdavo iš ūkininkų ir užrakindavo, kad nepabėgtų. Vis dėlto dešimt vyrų sutarė bėgti jūra į Daniją, kad greičiau sugrįžtų namo. Temstant išlaužė lango apkaustus ir nubėgo į pajūrį (prancūzai liko areštinėje). Pajūryje palaukė, kol praėjo du sargybiniai, nutraukė grandinę ir, sėdę į irklinę žvejų valtį, išplaukė. Kryptį į Daniją nusistatė pagal vėją. Nors bangos buvo nedidelės, bet vos nenuskendo. Plaukė visą ilgą naktį ir trumpą, bet ūkanotą dieną, ir tik kitą naktį priplaukė mažą salelę. Jei būtų neužkliuvę už jos, būtų išplaukę į Šiaurės jūrą ir galbūt būtų žuvę. Tai buvo 1918m. gruodžio 8-oji, švč.Marijos Nekalto prasidėjimo diena. Visi susitarė, kol gyvens, švęsti tą dieną.

Danijoje apgyvendino stovykloje. Ten pradėjo plaukti raudonųjų ir baltųjų agitatoriai. Raudonasis žadėjo greičiau parvežti, tai daugumą rusų, na ir mano tėvas, užsirašė pas jį. Vieną dieną paagitavę, agitatoriai sėdo į atvirą automobilį ir išvažiavo. Tėvas parodė kitiems, kad štai išvažiuoja dvigalvis erelis, tik viena galva raudona, o kita balta. Vėl atvažiavęs raudonasis įsižeidęs kalbėjo, kad tokiems nereikėjo rašytis, nors anksčiau sakė, kad būtina. Tada tėvas sužinojo esant Lietuvos atstovybę ir kreipėsi ten laišku. Atstovo Jurgio Savickio siųstas žmogus nuvežė į Kopenhagą, į gerą butą šalia garsaus danų profesoriaus, su kuriuo J.Savickis bendravo. Lietuvos atstovybė surinko pulkelį tokių lietuvių. Juos gražiai aprengė, davė leidimus važinėti, valgyti valgyklose. Po metų laivu atvežė į Liepoją, o iš ten traukiniu visi grįžo namo.

Tėvui iš stovyklos išvykus, apie 300 vyrų raudonasis laivu išvežė Rusijon - turbūt pakariauti pilietiniame kare, bet sulaikė prancūzų laivas. Prancūzijoje tie, kurie neatsisakė raudonųjų, buvo nuvežti tvarkyti Verdeno mūšių apkasų.

A.Smetonos vyriausybė, dar tebekovodama už nepriklausomybę, rado galimybę padėti tautiečiams - 1926m. vėl tapęs prezidentu, A.Smetona davė dar 14 laisvės metų ir galimybę atsigauti Rusijos naikintai ir benykstančiai lietuvių kalbai ir tautai. Tautą jis išsaugojo nuo kalėjimų, trėmimų, žudymų.

Grupės lietuvių Lietuvos atstovybėje Kopenhagoje nuotraukoje Antanas Čepė sėdi pirmas iš kairės. Kitų pavardžių nežinau. Būtų įdomu, jei atsilieptų kitų giminės.

Anicetas ČEPĖ

Kupiškio raj., Subačius

Kaišiadoriečių ataskaitinis

Sausio 17-ąją į Kaišiadorių raj. savivaldybės salę, ataskaitinį susirinkimą, susirinko beveik trys šimtai šiame rajone gyvenančių politinių kalinių ir tremtinių - mūsų Sąjungos narių. Dalyvavo ir LPKTS tarybos pirmininkas Antanas Lukša, tarybos narys Augustinas Švenčionis, rajono meras Kęstutis Jakelis, vicemerė Virginija Dranginienė, buvęs politinis kalinys prelatas Jonas Jonys, tremtyje gimę kaišiadoriečiai - tremtinių vaikai.

Ataskaitinį pranešimą apie LPKTS Kaišiadorių skyriaus tarybos veiklą 1997 metais, parengtą LPKTS skyriaus tarybos pirmininko Vinco Lozoraičio, perskaitė Nijolė Gurklienė. Šie metai LPKT sąjungai jubiliejiniai. 1988m. spalio 23d. įvyko pirmasis tremtinių ir politinių kalinių susirinkimas, prie kultūros namų iškelta trispalvė, kurią okupacijų metais išsaugojo Klusių kaimo gyventojas, 1945m. tremtinys, Bolius Dzimidavičius. 1989m. vasario 19d. kaišiadoriečių skyriaus pirmininku išrinktas iki šiol skyriui vadovavęs Vincas Lozoraitis. Tada skyriuje buvo 195 nariai, o 1997m. pradžioje - 551 narys. Deja, praėjusiais metais net dvidešimt penkis mūsų Sąjungos narius priglaudė gimtosios žemės kapų kauburėliai. Jų šviesų atminimą susirinkusieji pagerbė tylos minute.

Šiandien Kaišiadorių skyriui priklauso 323 tremtiniai, 101 politinis kalinys ir 105 tremtinių vaikai, iš viso 529 žmonės.

Kaip ir ankstesniais metais, 1997m. LPKTS Kaišiadorių skyriaus nariai dalyvavo visuomeninėje veikloje, valstybinių švenčių minėjimuose, bendradarbiavo su Kaišiadorių dvasininkija, rajono savivaldybe, mokyklomis, dirbo rinkimų komisijose.

Susirinkusieji Kaišiadorių skyriaus tarybos darbą įvertino teigiamai.

Perskaitytas Vinco Lozoraičio pareiškimas, kuriame prašoma atleisti jį iš LPKTS Kaišiadorių skyriaus tarybos pirmininko pareigų dėl pablogėjusios sveikatos.

Susirinkusiems kalbėjo Kaišiadorių raj. meras K.Jakelis, vicemerė V.Dranginienė, LPKTS tarybos pirmininkas Antanas Lukša, LPKTS tarybos narys A.Švenčionis.

Išrinkta LPKTS Kaišiadorių skyriaus 11 narių taryba. Pirmininku išrinktas Kazimieras Juodeška.

Ilgamečiui LPKTS Kaišiadorių skyriaus pirmininkui Vincui Lozoraičiui dėkojo A.Lukša, A.Švenčionis, rajono meras K.Jakelis, kaišiadoriečiai tremtiniai K.Juodeška, V.Malinauskienė, A.Pilkis. Kalbėjusieji įvertino V.Lozoraičio devynerių metų triūsą LPKTS Kaišiadorių skyriuje, jo surinktų duomenų apie šio rajono tremtinius ir politinius kalinius reikšmę, jo bendradarbiavimą spaudoje, taip pat ir "Tremtinyje". V.Lozoraitis apdovanotas gėlėmis, tautine juosta. A.Lukša įteikė bukletą, kurį V.Lozoraičiui adresavo LPKTS taryba.

LPKTS Kaišiadorių skyriaus visuotinis susirinkimas baigiamas visiems giedant Lietuvos himną.

N.GURKLIENĖ

Rokiškėnai paminėjo Sausio 13-ąją

Laisvės gynėjų dieną Rokiškyje prie Laisvės paminklo ypač gausiai rinkosi J.Tumo-Vaižganto (direkt. E.Vilimas) ir J.Tubelio (direkt. A. Matiukas) mokyklų mokiniai.

Minėjimą atidarė Kultūros skyriaus vadovas Petras Blaževičius. Rajono meras Vytautas Masiulis papasakojo apie Sausio 13-osios reikšmę mūsų tautai. Prie paminklo padėtos gėlės. Dar padėta gėlių ir uždegtos žvakutės prie paminklo Alvydui Matulkai, žuvusiam Sausio 13-osios naktį prie televizijos bokšto, prie 1919-1920m. žuvusių savanorių kapo, kitose vietose.

Šv.Mato bažnyčioje šv.Mišiomis pagerbtas rokiškėno Alvydo Matulkos atminimas. Į bažnyčią susirinko daug moksleivių. Po pamaldų aplankyta centrinėje bibliotekoje Sausio 13-ajai skirta paroda.

Vakare susirinko pilna kultūros rūmų salė, daug jaunimo. Tuo ypač džiaugėsi rajono meras Vytautas Masiulis; jis mano, jog tai mokytojų nuopelnas, kad jaunimas ėmė domėtis istorija.

Dideliame ekrane parodyti Sausio 13-osios įvykių prieš 7 metus kadrai. Gausiais aplodismentais sutiktas kultūros rūmų tremtinių choras. Grojo muzikos mokyklos styginių kvartetas, kapela "Rokiškio muzikantai".

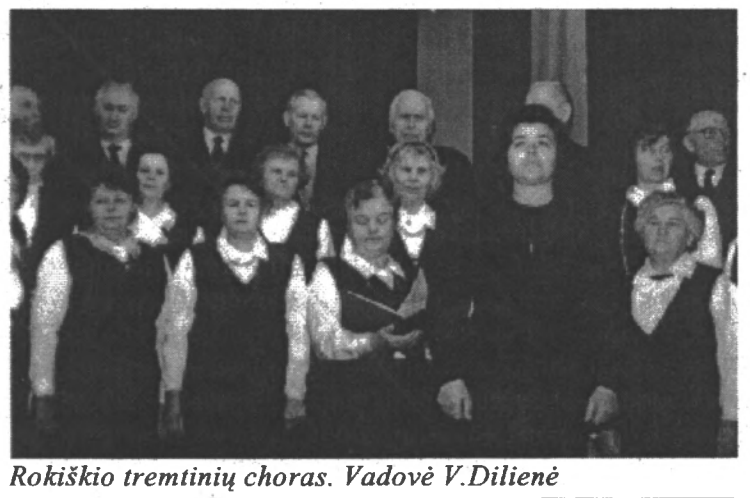

Rokiškio tremtinių choras. Vadovė V.Dilienė

Laisvės gynėjų diena paminėta ir Lukštų bibliotekoje. Čia bibliotekininkė Sigutė Šimanauskienė ir kultūros namų vedėja Gražina Dapkuvienė surengė minėjimą, paruošė parodą. Po iškilmingo minėjimo, meninės dalies prie čiobrelių arbatos puodelio ilgai netilo kalbos, prisiminimai.

Sausio 13-osios minėjimas įvyko ir Obelių vaikų globos namuose, kur gyvena 131 globotinis. Dalyvavo mokytojai, auklėtojai, mokiniai ir tie, kurie istorinę naktį Obelių globos namų autobusu važiavo ginti Lietuvos. Tiesa, dabar jie jau nebe mokiniai; jiems įteiktos atminimo dovanėlės. Mokytojai Antanas Žilinskas, Jonas Kunčiūnas skaitė savo kūrybos eilėraščius, skirtus šios dienos įvykiams. Šventę Obeliuose organizavo vaikų globos namų muzikos vadovė Daiva Krasauskienė.

Feliksas MAŽEIKIS
Rokiškis

LPKTS Tauragės skyriuje

Tauragės kultūros namuose įvyko LPKTS Tauragės skyriaus visuotinis narių susirinkimas.

Susirinkimą pradėjo pirmininkaujantis tarybos narys Pranas Kundrotas. Sugiedojus himną, tylos minute pagerbus žuvusiuosius ir mirusiuosius, nuneštos gėlės žuvusiems kovose partizanams prie paminklo buvusiame NKVD kalėjimo kieme.

LPKTS Tauragės skyriaus pirmininkas Pranas Rindokas apžvelgė per metus nuveiktus darbus. Šiais metais sukaks 10 metų, kai buvo įkurtas "Tremtinio" klubas.

Visi pasidžiaugė, kad gautas Vyriausybės leidimas išplėsti kančios muziejų buvusiame NKVD kalėjime, ne tik jo rūsyje. Pirmasis į šio muziejaus lankytojų knygą pasirašė Tauragės bažnyčios klebonas dekanas Vincentas Gauronskis. Muziejų gražiai įvertino nemažai svečių iš visų pasaulio žemynų.

Šiame susirinkime apsilankęs katalikų parapijos klebonas V.Gauronskis kalbėjo, kad politiniai kaliniai ir tremtiniai yra brangiausias tautos žiedas, "gyvieji akmenys".

Dar žodį tarė Seimo narys Alfonsas Bartkus, Tėvynės sąjungos Tauragės skyriaus pirmininkė Albina Urbutienė, svečias iš Kauno - LPKTS tarybos ir valdybos pirmininkas Antanas Lukša, tremtinys Klemensas Paulius, politinis kalinys Jonas Žilaitis.

Didelė (500 vietų) kultūros namų salė buvo pilna žmonių. Dainavo "Girių aido" kvartetas, Tauragės politinių kalinių ir tremtinių choras "Tremtinys".

Pranas RINDOKAS
Tauragė

Nomenklatūrininkai Lietuvoje nugalėti

(atkelta iš 4 psl.)

partijų remiamus kandidatus, t.y. sąlyginai į kairiuosius (neokomunistus), dešiniuosius ir nepartinius. Šiam suskirstymui įtakos turėjo 50m. sovietinis valdymas ir jaunosios kartos auklėjimas. Į prezidentus pretenduojantis KGB šeimos auklėtinis, LKP CK instruktorius, eksprokuroras, dosniai barstė pažadus, o rinkėjai tuo tikėjo. Jam talkininkavo ir KGB struktūros, ir kiti sovietinės ideologijos melo ir provokacijų meno meistrai. Kaip pavyzdį pateikiu provokaciją, įvykdytą 1953m. gegužės 23d. Pavidaujo būrio partizanas J.Palubeckis- Simas buvo suimtas padedant partizanui - smogikui Rolandui (agento sl."Vaidila"). Simas patikėjo MVD ministro Vildžiūno pažadais - surašomas garantinis raštas - sandėris: jis, J.Palubeckis, įsipareigoja išduoti LLKS prezidiumo pirmininką J.Žemaitį- Vytautą, o ministras garantuoja jam ir jo išduotiems asmenims gyvybę ir laisvę. Tik po 40 metų žmonės sužinojo, kad J.Žemaitis ir J.Palubeckis buvo sušaudyti 1954 11 26d. Butyrkų kalėjime. Tai įprastinė MGB provokacija. Šį kartą provokacija nepavyko. Melo ir šantažo purvai neprilipo nė prie vieno kandidato. Tik reikėjo įrodinėti vienam - kad ne agentas, o kitam - kad ne atėjūnas, o tremtinys.

Tikiuosi, kad lygiai prieš 50 metų mano brolio A.Meškausko ir kitų partizanų pralietas kraujas už Lietuvos laisvę prisidėjo prie dešiniųjų jėgų remiamo kandidato pergalės.

Vladas MEŠKAUSKAS
Jurbarkas

Gal kas pamena Krasnojarsko "oro paštą"?

1951m. kovo pabaigoje nemažą lietuvių būrį iš Jakutijos lagerių pervežė į Krasnojarsko persiuntimo lagerį. Ten išbuvome apie porą mėnesių. Lageris buvo suskirstytas į daugelį atskirų zonų, jos viena nuo kitos atitvertos aukštom lentų ir spygliuotų vielų tvorom. Sužinojome, kad gretimoje zonoje yra lietuvių moterų. Pradėjome susirašinėti. Laiškelius, pririšus prie jų akmenuką, permesdavome per tvorą į moterų pusę. Ir moterys taip pat mums "persiųsdavo" savo laiškus. Toks "oro paštas" tuos du mėnesius veikė beveik kasdien (žinoma, slaptai).

Labai norėčiau sužinoti, ar dar gyvena ir kur gyvena tos mielos moterys, su kuriomis pasikeisdavome ne tik laiškais, bet ir nuotraukomis, dovanėlėmis. Aš susirašinėjau su Zelma MORKŪNAITE.

Prašau parašyti į "Tremtinį".

Algirdas MOTIEJŪNAS
Ukmergė

Šeimos šventė

Į tradicinę šeimos šventę Šiauliuose susirinko gausus "Prisikėlimo" apygardos partizanų, jų šeimų narių, politinių kalinių bei tremtinių būrys. Įžanginiu žodžiu pasveikinęs susirinkusius, o ypač partizanų motinas, kurios kentėjo ir išverkė visas savo ašaras. Juozas Mocius kalbėjo: "Kova dar nebaigta, dar ne visos išsipildė svajonės tų, kurie mus į laisvę vedė..." Susirinkusius pasveikino ir Šiaulių miesto meras Alfredas Lankauskas. Kalbėjo Vytenis Rimkus, Virgilija Ladėtienė. Net iš Laplandijos atvykęs Kalėdų senelis vaikučiams pažėrė gausių dovanėlių; dalyviai smagiai dalyvavo loterijoje, džiaugėsi laimėtomis dovanomis, o žiniuonė būrė ateitį. O kai "Prisikėlimo" apygardos partizanų vyrų choras užtraukė dainą "Partizanai", susijaudino maži ir dideli. Eilėraščius deklamavo G.Kraniauskaitė, A.Antanaitis ir kiti.

Šventės dalyviai dėkingi jos rengėjams.

Alfonsas DAUNYS

Šiauliai

Skaudi netektis

Prieš penkiasdešimt metų 1948m. vasario 1d. Gulbiniškių kaime netoli Pilviškių žuvo vienas žymiausių "Tauro" apygardos partizanų vadų Antanas Baltūsis- Žvejys. Tai buvo ryžtingas ir talentingas vadas, puikus organizatorius. "Tauro" apygardoje jis savarankiškai įvedė Lietuvos kariuomenės ir karininkų uniformą. Žvejys galutinai sutvarkė apygardos administracinę struktūrą. Kad būtų lengviau vadovauti apygardai, padarė kai kurių teritorinių pakeitimų.

Žvejys organizavo pirmuosius partizanų apmokymo kursus. Jis daug dėmesio skyrė kovai su kolektyvizacija ir kolonizacija. Ypatingą dėmesį Žvejys skyrė ryšiams su Vakarais palaikyti. Kaip pogrindžio veikėjas, A.Baltūsis- Žvejys buvo laikomas vienu didžiausių autoritetų Lietuvoje.

A.Baltūsio- Žvejo nuopelnai pokario metų rezistencijai nepaprastai dideli.

1998m. vasario 1d. 13 val. Pilviškių bažnyčioje bus aukojamos šv.Mišios, po pamaldų vyksime į vado žuvimo vietą, bus šventinamas paminklas. Kviečiame visus dalyvauti.

Aldona VILUTIENĖ

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Bronius Kinertas
1924-1997

Po sunkios ligos mirė buvęs partizanas, Jakutijos ir Mordovijos lagerių kalinys.

Bronius Kinertas gimė Ukmergės apskr. Deltuvos valsčiuje. 1943 metais savanoriu įstojo į P.Plechavičiaus Vietinę rinktinę.

1944 metų pabaigoje paimtas į sovietinę armiją. Po metų iš jos nelegaliai pasitraukė, įsijungė į partizaninę veiklą "Vyčio" apygardoje (slapyvardis- Arminas). Po metų dėl plaučių ligos pasitraukė iš partizaninės veiklos, vedė ir nelegaliai gyveno Kaune. 1949m. areštuotas, nuteistas 25 metams.

Jakutijos lageriuose kalėjo 13 metų, vėliau Mordovijos lageriuose.

Po Stalino mirties grįžo į Lietuvą. Užaugino du sūnus.

Aktyviai dalyvavo LPKTS veikloje.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, vaikus ir seserį.

LPKTS Ukmergės skyriaus taryba

Barbora Šimbelienė-Garlauskienė
1921-1997

Kai 1945 metais Barboros vyras P.Šimbelis išėjo partizanauti, prasidėjo nuolatinės stribų kratos, teroras. Tik ką pagimdžiusią sūnelį, ją suėmė Daujėnų stribai, kankino. Vyras žuvo. Ją su mažu vaikeliu ir jau praradusią sveikatą anyta išvežė į Buriatiją, vėliau į Tomsko sritį. Grįžo į Lietuvą 1961 metais. Sunkiai ir sąžiningai pelnė duoną; labai laukė laisvos Lietuvos. Buvo aktyvi LPKTS narė.

Tesuteikia Viešpats amžiną palaimą Jos kilniai sielai.

Artimuosius nuoširdžiai užjaučia LPKTS Pasvalio skyrius

Anicetas Požėla
1936-1997

Velionis gimė Pakruojo apskr. Dargužių k. 1948m. gegužės 22d. su tėvais, broliais ir sesutėmis ištremtas į Irkutsko sr. Taišeto rajoną.

1959 metais grįžo į Lietuvą, apsigyveno Jurbarke, sukūrė šeimą, užaugino dukrą Astą ir sūnų Eugenijų.

Visų buvo gerbiamas ir mylimas.

Sunki liga Anicetą kamavo apie 10 metų.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukrą, sūnų ir artimuosius.

LPKTS Jurbarko skyrius

Pranas Čelkis
1906-1997

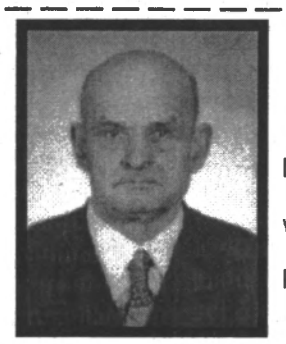

Gimė ir augo Joniškio apskr. Kriukų valsč. Mankūnų k. ūkininkų šeimoje.

1932m. vedė. Augino 4 vaikus. Dirbo Kriukų valsč. seniūnu, buvo šaulys.

1945m. areštuotas ir be teismo ištremtas į Kareliją, prie "Belomor" kanalo statybų.

1946m. rudenį grįžo į Lietuvą.

1948 05 22 su šeima vėl ištremtas į Krasnojarsko kr. Sovietsko raj. Brodo miškų ūkį. 1960m. vasarą grįžo į tėviškę. Namai nugriauti. Apsigyveno Joniškio raj. Pošupių k. Dirbo ūkyje.

Palaidotas Kriukų kapinėse.

Artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Ilsėkis, Lietuvos sūnau, po sunkių gyvenimo vargų.

LPKTS Joniškio skyrius

Pranė Čelkienė
1907-1997

Gimė Joniškio apskr. Giminėnų k. ūkininkų šeimoje. Ištekėjo už ūkininko. 1948 05 22 su šeima ištremta į Krasnojarsko kr. Brodo miškų ūkį.

Į Lietuvą grįžo 1960 metais.

Palaidota Kriukų kapinėse šalia vyro.

Tebūna lengva Jai gimtoji žemelė.

LPKTS Joniškio skyrius

Pasidaliję širdies šiluma

Apleisdami savo tremties ir įkalinimo vietas, žadėjome vieni kitų niekada nepamiršti. Tikėjome, kad, sugrįžę Tėvynėn, dažnai susibėgsime vėl padainuoti tų dainų, kuriose skandinome Tėvynės ilgesį, liūdną savo dalią... Deja, sugrįžę, užgulti gyvenimo rūpesčių, atitolome nuo to, kas mums kadaise buvo brangu ir artima. Tik Atgimimas mus vėl pažadino, ir ėmėme ieškoti vieni kitų. Ir kuo toliau, tuo labiau branginome tas susitikimų minutes. Todėl nieko ir nenustebino, kad į Klaipėdos skyriaus tarybos organizuotą vakaronę sausio 11d. susirinko apie 400 žmonių, kad visą salę teko užstatyti stalais. Nuotaikingai dainavo choras "Atminties gaida", vadovaujamas Vytauto Saikausko. Linksmino visus humoro grupės miniatiūros "Dovanos iš Laplandijos". Grojo tremtinių Vaičių kapela. Be paliovos skambėjo muzika ir dainos. Tikriausiai tai linksmybei turėjo įtakos praėję prezidento rinkimai, apie kuriuos taip nuoširdžiai susirinkusiems kalbėjo skyriaus pirmininkas Julius Martišius. Jis sakė, kad mes negalėjome pasirinkti kitaip, nes nesame praradę sąžinės, teisingumo jausmo.

Džiugu, kada iš įdomiai praleisto vakaro išeina žmonės kažkuo praturtėję, pasidaliję džiaugsmu ir rūpesčiais su savo širdžiai artimais žmonėmis. O organizatoriai jau galvoja apie naują renginį.

Ona PADVARIETIENĖ

Klaipėda

ATSILIEPKITE

Mano brolis **Bronius JANUŠONIS**, g.1926m. Gudelių k., Pandėlio valsč., nuo 1944m. partizanavo. Jo slapyvardis - Špokas. Partizanauti išėjo kartu su Ignu ir Feliksu Blažiais. 1945m. Bronius perėjo į kitą būrį, prie Naniškių kaimo, kur gyveno sesuo. Tai buvo labai didelis būrys, nes su broliu ateidavo daug vyrų. Žinau, kad kartu kovojo Povilas ir Petras Gaigalai, Bronius Baltušis, Alfonsas Šakalevičius, Puzinas, Juozas- Iksas, Antanas- Budriukas. Kai stribai sudegino Puzinų sodybą, Janina Puzinienė taip pat išėjo į partizanus, trejų metų sūnelį palikusi pas mano seserį Genovaitę Janušonytę Pandėlio valsč. Naniškių kaime. Jos kambaryje po grindimis buvo įrengta partizanų slėptuvė; įėjimas - po lova. Nebegalėdama ištverti stribų persekiojimo, G.Janušonytė 1947m. pavasarį pasitraukė į Latviją pas brolį Joną. Ten ją susekė Pandėlio stribai ir 1952m. pavasarį areštavo. Kalėjo Permės sr. Nyroblage.

1947 12 27 mūsų šeimą išvežė į Sibirą. 1948m. pavasarį gavome žinią, kad balandžio 18d., per Velykas, brolis Bronius Janušonis žuvo. Jį nušovė kažkur prie Vabalninko, ten turgavietėje gulėjo išniekintas.

Labai prašau atsiliepti ką nors žinančius apie Broniaus JANUŠONIO- Špoko partizanavimą, žuvimo aplinkybes. Mano adresas: ***Juozas JANUŠONIS, Radvilų 19-3, 5120 Radviliškis.***

Negalime prarasti istorinės atminties

Ne dideliais ūkiais ir gausiais derliais garsėjo Dainavos šalis. Bet patriotizmo ir karštos tėvynės meilės dosniai dzūkeliams buvo atseikėta. Kaip balionas subliuško okupantų mitai apie buožes ir jų pakalikus. Juk tarp smėlio kalvelių ir mėlynų ežerėlių išsibarstę mažažemių ūkeliai buvo taip atkakliai ginami, juk tiek kraujo sugėrė ši žemelė!

Santarvės idėja jokiu būdu negali vesti į praeities užmiršimo kelią.

LPKTS Alytaus skyriaus darbai - tarsi ugninis iniciatyvos kamuolys. Kaip tie žodžiai ant Sausio 13-osios medalių: "Buvome, esame, būsime". Išties, juk pasiutiškai reikėjo tikėti laisvės idėja, į ją atkakliai eiti, sugebėti ja džiaugtis, drauge niekada neprarandant budrumo.

Būdavome pirmose linijose, prie to pripratome. Mūsų gėlės prie Sausio 13-osios aukų kryžiaus buvo išlydėtos iš didžiulės perpildytos salės.

Kai kas iš valdininkų kabinetų samprotauja, kad gedėti ir minėti tautos kančių datas jau yra pabodę... Jiems norime priminti Maironio žodžius: "Juk be norų ir kovos laisvos nebuvo Lietuvos. Nebuvo amžiais ir nebus".

Ėjo okupacijos dešimtmečiai, norėjome, kad pasaulis mus išgirstų. Dabar labai norime, kad jaunoji karta mus išgirstų. Vis tebelaukiame Sausio 13-osios įkvėpėjų ir organizatorių moralinio įvertinimo ir pasmerkimo.

Janina JOCIUTĖ

Alytus

Skelbimas

Lietuvos esperantininkų sąjunga skelbia vieno mėnesio specialius, intensyvius nemokamus esperanto kalbos kursus, kurie vyks kasdien Esperantininkų namuose **Kaune, L.Zamenhofo g.5.** Priklausomai nuo klausytojų skaičiaus bus formuojamos kelios grupės. Kursų pradžia vasario 17d. 12, 14, 16 ir 18 val. Kursus ves dėstytojas profesionalas iš Australijos **Trevor STEELE**. Išsamesnė informacija ir išankstinė registracija telefonu **208503**.

Kviečiame visus dalyvauti!